

ارتقاء کیفیت فضاهای شهری در فرآیند بهسازی اراضی شهری و نوسازی بافت های فرسوده) نمونه موردی خیابان رنجبر منطقه ۱۰ تهران)

مهدیه نوری^۱

۱- کارشناس ارشد طراحی و برنامه ریزی شهری و منطقه ای
mahdiye_nouri_arch@yahoo.com

چکیده

گسترش فضایی بی رویه و بدون برنامه شهرهای بزرگ و متوسط کشور در چند دهه گذشته، باعث تغییر شکل بافت های جدید شهری گردیده است. همچنین با پایین آمدن قدرت اقتصادی مردم، توان آنها برای نوسازی و بهسازی بناهای موجود کاهش یافته است لذا به تدریج بافت های قدیمی شهری به سمت رکود و فرسودگی حرکت نموده است. از طرفی عدم برنامه ریزی مناسب در زمینه کاربری اراضی شهری باعث شده تا در شهرها پراکندگی نوع بافت ها به صورت همگن و متناسب نبوده و این شهرها در برخی از مناطق با کمبود شدید برخی از کاربری ها مواجه گردند. محدوده انتخاب شده در این پژوهش قسمتی از خیابان رنجبر (خیابان رودخانه سابق) که در محدوده منطقه ۱۰ شهرداری تهران واقع شده است همراه با چندین بلوک آماری در شرق و غرب آن مورد مطالعه قرار گرفته اند. این محدوده همچون دیگر نقاط منطقه ۱۰ تهران که دارای بافتی قدیمی و فرسوده می باشد، دارای مشکلات و معضلاتی همچون ریزدانی و فرسودگی بافت مسکونی، آلودگی های زیست محیطی، تراکم جمعیتی بالا، کمبود خدمات و عدم پخشایش مناسب آنها و همچنین نداشتن فضاهای باز و سبز کافی می باشد. در این پژوهش سعی شده است تا به بررسی این معضلات پرداخته شده و راه حل های مناسب جهت مقابله با آنها معرفی شود. لذا ابتدا به جمع آوری اطلاعات اولیه از وضعیت موجود محدوده پرداخته شد و سپس با استفاده از ماتریس SWOT نقاط ضعف و قوت و همچنین فرصت ها و تهدیدها مورد شناسایی قرار گرفت. آنگاه با کمک ماتریس "اهداف-مشکلات-نیازها" و ماتریس "اهداف-راه حل ها" راه حل های مناسب در خصوص ساماندهی محدوده پژوهش انتخاب گردید. و آلترناتیو هایی در این خصوص معرفی شد و بهترین آنها انتخاب گردید. سپس با استفاده نرم افزارهای AutoCAD و Max D3 طرحها سه بعدی و نقشه های پیشنهادی ترسیم و ارائه گردید.

واژه های کلیدی: ساماندهی، بافت فرسوده، کاربری اراضی شهری، ماتریس SWOT.

۱- مقدمه :

امروزه با رشد روزافزون شهرنشینی، مشکلات شهری بیش از هر زمان دیگری دامنگیر شهرهای کشور گردیده است، این مشکلات با تأثیر گذاری بر تمامی جنبه های شهرنشینی، روابط منطقی زندگی شهرنشینی را نابسامان نموده است و کیفیت کلی و قابلیت زندگی در آن ها را به شدت کاهش داده و زمینه ناپایداری در آن ها را فراهم کرده است (عربشاهی ۱۳۸۲-۲۸).

بافت فرسوده شهری یکی از موارد مطرح در کلیه شهرهای کشور است که هر کدام متناسب با شرایط انسانی و طبیعی خود نیازمند مداخله و اصلاح است، از آنجایی که بافت فرسوده در اکثر شهرها هسته اولیه